

Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів і економіки природокористування

06-03-263

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

з виробничої і переддипломної практики
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська
справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування» денної форми навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІ економіки та
менеджменту
Протокол № 5 від 06.05.2020 р.

Рівне – 2020

Методичні вказівки з виробничої і переддипломної практики для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» [Електронне видання] / Кондрацька Н. М. – Рівне : НУВГП, 2020. – 27 с.

Укладач: Кондрацька Н. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів і економіки природокористування.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., к.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів і економіки природокористування.

Керівник групи забезпечення спеціальності

Мельник Л. В.

Погоджено: завідувачем виробничою практикою НУВГП

Запорожець Ю. В.

Методичні вказівки з виробничої і переддипломної практики для студентів для студентів другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовлена згідно з «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженим наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93 і зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30 квітня 1993 року за № 35. Програма практики є основним навчально-методичним документом для студентів і керівників практики.

© Кондрацька Н. М., 2020

© НУВГП, 2020

ЗМІСТ

1. Організаційні засади переддипломної практики	4
1.1. Мета і завдання переддипломної практики	4
1.2. Обов'язки керівника практики від університету.....	8
1.3. Обов'язки керівників практики від підприємства	9
1.4. Обов'язки магістрів при проходженні практики.....	9
2. Методичні вказівки до виконання окремих розділів практики	10
3. Оформлення звіту про переддипломної практику.....	12
4. Оцінювання переддипломної практики.....	15
5. Рекомендована література.....	16
Додатки.....	19

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВИРОБНИЧОЇ І ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

1.1. Мета і завдання виробничої і переддипломної практики

Виробнича і переддипломна практика є завершальним етапом навчального процесу в умовах конкретного підприємства, установи (податкової інспекції, комерційного банку, страхової компанії) чи органів місцевого самоврядування і є важливим етапом у підготовці фахівців за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Мета виробничої і переддипломної практики – закріплення та поглиблення теоретичних знань, набуття магістрантами професійних умінь і навичок прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних ринкових і виробничих умовах та збір необхідної інформації для виконання магістерської роботи.

Завданнями виробничої і переддипломної практики є:

- ознайомлення з організаційними засадами функціонування підприємства – бази практики, його історією, структурою виробництва, управління та динамікою розвитку;
- вивчення законодавчої та нормативної бази, яку використовує підприємство для управління природоохоронною діяльністю;
- дослідження фінансово-економічних показників діяльності підприємства, ефективності управління на підприємстві фінансовими потоками, основними фондами, оборотними коштами та трудовими ресурсами;
- підбір матеріалів для використання їх у звіті про проходження переддипломної практики, у дипломному проектуванні та інших науково-дослідних роботах магістрантів;
- вивчення досвіду роботи фінансових служб підприємства;
- розробка організаційних, економічних, екологічних та соціальних заходів, спрямованих на покращення роботи підприємства;
- підбір методів економіко-математичного моделювання виробничих процесів на підприємстві.

Базами практики є суб'єкти господарювання всіх форм власності, а також державні органи та організації. Підприємства можуть мати будь-яку організаційно-правову форму господарювання, але обов'язково мають бути юридичною особою чи відокремленим підрозділом юридичної особи. За погодженням із керівником з науково-дослідної роботи базою практики можуть бути банківські установи, виконавчі

дирекції фондів соціального страхування, страхові компанії, державні установи з регулювання діяльності фондового ринку України, депозитарної діяльності, інвестиційні компанії. Магістрантам надається право самостійно, з дозволу кафедри фінансів та економіки природокористування, обрати для себе місце проведення практики за умов наявності укладеного договору на її проходження та наявності на обраному підприємстві достатньої кількості матеріалів для виконання завдання переддипломної практики та магістерської роботи.

У результаті проходження фахової практики здобувач освіти повинен

знати:

- фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування;
- особливості використання теоретичного та методичного інструментарію для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання;
- особливості розробки технічних завдань для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

вміти:

- розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;
- використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;
- використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання;
- застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію;
- застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні

складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- шукати, використовувати та інтерпретувати інформацію, необхідну для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Проходження виробничої і переддипломної практики забезпечує отримання наступних програмних компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
Фахові компетентності спеціальності (СК)	СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

	<p>СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.</p> <p>СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>СК9. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>
--	---

Проходження виробничої і переддипломної практики забезпечує наступні програні результати:

- ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

- ПР04. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

- ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

- ПР07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

- ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.

- ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

- ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх

ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

- ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів

Загальна тривалість виробничої і переддипломної практики, визначається навчальним планом. Перед початком практики магістранти отримують на кафедрі направлення та програми практики. Керівництво практикою здійснює викладач університету та представник від підприємства-бази практики. Безпосередньо перед початком практики студент на базі практики повинен пройти інструктаж із техніки безпеки.

1.2. Обов'язки керівника практики від університету

Для контролю за виконанням програми практики і надання методичної допомоги на період виробничої і переддипломної практики наказом по університету призначається керівник практики.

Керівник практики від кафедри фінансів і економіки природокористування:

- перед початком практики контролює підготовленість баз практики та проводить відповідні заходи щодо створення умов для побуття студентів-практикантів;

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом магістрантів на практику;

- здійснює інструктаж про порядок проходження практики, інструктаж з техніки безпеки (під розписку), видає особисто під розписку студентам-практикантам необхідні документи (направлення, повідомлення, щоденник, календарний план);

- повідомляє магістрам про систему звітності та існуючі вимоги;

- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;

- контролює умови праці і побуту практикантів та проводить з ними обов'язкові організаційні інструктажі з охорони праці та техніки безпеки;

- перевіряє щоденник і звіт з переддипломної практики;

- інформує кафедру фінансів та економіки природокористування та деканат факультету економіки та підприємництва про захист звітів по закінченню програми практики.

1.3. Обов'язки керівників практики від підприємства

Керівник практики від підприємства призначається наказом по підприємству та безпосередньо організовує і контролює проходження практики магістрами відповідно до робочої програми практики.

До обов'язків керівника від бази практики належать:

- забезпечення якісного проведення інструктажів з охорони праці;
- методична допомога, керівництво та контроль за виконанням студентом робіт, які передбачені програмою практики та індивідуальним завданням;
- перевірка щоденника практики, матеріалів звіту і роботи, внесення відповідних записів (відміток);
- організація виробничих екскурсій;
- формування відгуку про роботу магістрів.

1.4. Обов'язки студентів при проходженні практики

- перед початком практики одержати на кафедрі направлення на практику та її програму;
- завчасно пройти інструктаж з техніки безпеки;
- під час проходження практики суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, що діють на базі практики;
- особисто пересвідчитись у наявності наказу про зарахування на практику та прослідкувати, щоб повідомлення про прибуття було своєчасно оформлене і відправлене в НУВГП (33028 м. Рівне, вул. Соборна, 11, НУВГП, відділ практики);
- вивчити всі питання, передбачені програмою практики та індивідуальним завданням;
- зібрати та обробити матеріали, які необхідні для підготовки звіту з виробничої і переддипломної практики та магістерської роботи;
- згідно з вимогами програми практики оформити письмовий звіт і своєчасно представити його на кафедру для перевірки і рецензування науковим керівником на предмет захисту;
- у випадку виникнення на місці практики організаційних проблем необхідно негайно проінформувати про них керівника практики від університету.

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ РОЗДІЛІВ ПРАКТИКИ

2.1. Програмні завдання для виконання на базі практики

За час виробничої і переддипломної практики магістр зобов'язаний виконати дві групи завдань практичної підготовки: Перша група – збирання інформації про діяльність підприємства, зміст якої визначається темою і планом магістерської роботи (додаток А). Друга група – вивчення комплексу питань фахової практичної підготовки, обумовлених вимогами освітньо-професійної програми. Комплекс завдань з фахової практичної підготовки передбачає виконання виробничої і переддипломної практики, написання звіту з практики.

2.2. Зміст програми виробничої і переддипломної практики

З метою закріплення набутих теоретичних знань магістр повинен дослідити діяльність підприємства чи установи, що є базою практики, керуючись цими положеннями.

Залежно від специфіки бази проходження практики студент повинен проаналізувати наступну інформацію.

Для суб'єктів господарювання всіх форм власності

Розділ 1. Економіко – організаційна характеристика підприємства

- організаційно-правова форма діяльності підприємства;
- законодавчо-нормативна база функціонування підприємства;
- характеристика установчих документів підприємства;
- мета діяльності, види діяльності та їх частку в загальному обсязі;
- основні техніко-економічні показники діяльності суб'єкта господарювання.

Розділ 2. Аналіз ефективності фінансово-економічної діяльності підприємства

- аналіз майна підприємства;
- аналіз джерел формування фінансових ресурсів підприємства;
- аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства;
- аналіз показників фінансової стійкості;
- аналіз показників ділової активності;
- аналіз забезпеченості обчислювальною технікою та спеціалізованим програмним забезпеченням

Розділ 3. Обґрунтування напрямів удосконалення фінансової діяльності підприємства

- визначити проблеми фінансової діяльності підприємства;

- запропонувати декілька альтернативних заходів для удосконалення об'єкта дослідження, підвищення ефективності функціонування суб'єкта господарювання;

- визначити економіко-математичні моделі та методологічні підходи до удосконалення фінансової діяльності підприємства;

- обґрунтувати вибір програмного забезпечення для автоматизації фінансово-економічних розрахунків;

- визначити вплив запропонованих заходів на фінансово-економічні показники діяльності суб'єкта господарювання.

Для державних установ*

Розділ 2. Аналіз фінансового забезпечення та ефективності фінансово-економічної діяльності державної установи

- аналіз майна та джерел його формування;

- аналіз витрат загального фонду державної установи;

- аналіз видатків спеціального фонду;

- аналіз результатів фінансової діяльності;

- аналіз забезпеченості обчислювальною технікою та спеціалізованим програмним забезпеченням.

Для комерційних банків*

Розділ 2. Аналіз ефективності фінансово-економічної діяльності комерційного банку

- аналіз активів комерційного банку;

- аналіз пасивів банку;

- аналіз фінансових результатів і рентабельності банку;

- аналіз забезпеченості обчислювальною технікою та спеціалізованим програмним забезпеченням.

Для страхових компаній*

Розділ 2. Аналіз ефективності фінансово-економічної діяльності страхової компанії

- аналіз активів страхової компанії;

- аналіз страхових резервів;

- аналіз страхових премій та страхових виплат;

- аналіз результатів фінансової діяльності страхової компанії;

- аналіз забезпеченості обчислювальною технікою та спеціалізованим програмним забезпеченням.

Питання, які необхідно розглянути при проходженні практики на інших базах практики, погоджуються із викладачем індивідуально.

* Питання включені до розділів 1 та 3, такі ж як і для суб'єктів господарювання всіх форм власності.

2.3. Збирання та опрацювання матеріалу

Джерелами інформації для проведення аналізу результатів підприємницької діяльності, підготовки звіту з виробничої і переддипломної практики та написання магістерської дипломної роботи є: форми статистичної звітності, які складає і подає органам статистики підприємство (фірма), плани і звітність про різні напрямки господарської діяльності, дані оперативного статистичного та бухгалтерського обліку, інша оперативна і періодична інформація, дані опитування і спостереження на робочих місцях, нормативні документи тощо.

Збираючи і опрацьовуючи матеріал, необхідно вивчити все нове, що є у практиці господарювання, передовий досвід. З урахуванням зібраних матеріалів дається оцінка діяльності підприємства в досліджуваному напрямку.

3. ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З ВИРОБНИЧОЇ І ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Завершальний етап практики – правильне та своєчасне оформлення звіту про проходження виробничої і переддипломної практики, в якому мають бути відображені результати виконання робочої програми практики та проведеної науково – дослідницької роботи. У звіт вкладається заповнений (підписаний і оцінений безпосередньо керівником від бази практики) щоденник практики і подається керівнику практики у зазначені терміни.

Звіт про виробничу і переддипломну практику складається магістром безпосередньо на базі практики. Основою для оформлення звіту повинні бути записи щоденника та виконані практикантом розрахункові таблиці за передбаченими програмою питаннями.

У *вступі* обґрунтовується актуальність теми дослідження для підприємства (фірми) – бази практики, виділяються мета і завдання дослідження, об'єкт, діагностичний інструментарій та інформаційна база дослідження.

За *іншими розділами* звіту матеріал повинен бути відображений згідно з програмою практики. У *висновку* звіту вказуються недоліки у організації роботи фінансових служб, виявлені під час проходження практики, і пропозиції з їх вдосконалення. Останні повинні спиратись на інформацію, викладену у звіті, і мати економічне обґрунтування. Складовою частиною звіту є додаток відповідних розрахунків,

документів, декларацій, форм фінансової звітності з посиланням в тексті звіту на дані додатку.

Звіт з виробничої і переддипломної практики може бути рукописним або друкованими і виконується українською мовою на одній стороні білого аркушу формату А4 (210x297).

Текст розташовується на сторінці з дотриманням таких полів: ліве - 25мм: праве - 10 мм; верхнє та нижнє - по 20 мм. При комп'ютерному наборі слід використовувати шрифт Times New Roman 14 кеглів. Відстань між рядками тексту складає один міжрядковий інтервал. Загальний обсяг тексту повинен складати не більше 20-25 сторінок.

Нумерація сторінок тексту наскрізна і починається з титульного аркушу (додаток Б), номер на якому не проставляється. На інших аркушах номер сторінки вказується арабськими цифрами у правій верхній частині аркушу. Другою сторінкою є зміст. Текст звіту поділяється на розділи, пункти і підпункти. Рубрикація частин тексту здійснюється лише арабськими цифрами наступним чином: „Розділ 1.”, „Підрозділ 1.1.”.

Заголовки структурних частин „ЗМІСТ”, „ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ”, „ВСТУП”, „РОЗДІЛ”, „ВИСНОВКИ”, „СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, „ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до тексту. Такі структурні частини, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Слід звернути увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені ці структурні частини наукової роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: „І. ВСТУП” або „Розділ 6. ВИСНОВКИ”. Номер розділу ставлять після слова „РОЗДІЛ”, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: „2.3.” (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу. Відстань між заголовком тексту та текстом дорівнює двом міжрядковим інтервалам.

Схеми, графіки, діаграми, малюнки позначають словом „Рис.” і нумерують послідовно арабськими цифрами у межах розділу за виключенням наведених у додатках.

Таблиці нумерують послідовно арабськими цифрами у межах розділу за виключенням наведених у додатках. У правому верхньому

кутку над заголовком робиться надпис „Таблиця” і проставляється її номер. Номер таблиці складається з номера розділу та номера таблиці. Кожна таблиця обов'язково повинна мати заголовок. Заголовок і слово „Таблиця” починаються з великої літери. Таблиця розташовується після першої згадки про неї у тексті, її заголовок повинен бути чітким та стисло розкривати її зміст.

Посилання на джерело інформації у тексті повинне наводитись у вигляді порядкового номера цього джерела за списком використаної літератури у квадратних дужках. Якщо у звіті використовується цитата або цифрова інформація з якогось літературного джерела, то після порядкового номера через кому зазначається номер сторінки, на якій вона містилась, наприклад: [1, с.75].

Список використаної літератури вказується за алфавітом. Наприклад:

1. Голєв М.К. Павлов В.І. Корпоративне управління: діяльність підприємств на фондовому ринку (регіональний аспект) : Монографія, Луцьк : Надстир'я, 2004. 216 с.
2. Про цінні папери та фондовий ринок / Закон України ” від 23.02.2006 № 3480-IV із змінами станом на 30.04.2009 // Верховна Рада України // *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2006. № 31. С.268.
3. Регламентация функціональних служб корпоративних підприємств / В.І. Павлов, І.І. Пилипенко, Н.В. Павліха та інші : навч. посіб. К. : ІВЦ Держкомстату України, 2006. 343 с.

Додатки оформляють як продовження наукової друкованої праці на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті наукової роботи. Якщо додатки оформляють на наступних сторінках наукової роботи, кожен такий додаток повинен починатись з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово „Додаток” і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, І, Й, О, Ч, Ї. Один додаток позначається як додаток А.

Обов'язковими додатками до звіту є: розрахунково-фінансова документація згідно з програмою практики; річний звіт підприємства за минулий рік і виробничо-фінансовий план; характеристика виробничої і суспільної роботи за час проходження практики, підписана керівником практики і головним бухгалтером, затверджена гербовою печаткою.

4. ОЦІНЮВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ І ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Виробнича і переддипломна практика є самостійними заліковими кредитами і оцінюються в інтервалі 0-100 балів (включно).

Критерії оцінювання переддипломної практики

Критерії оцінювання	Кількість набраних балів	Примітки
1	2	3
Студент повністю виконав програму практики, звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики. Основні положення звіту глибоко обґрунтовані, логічні. Висока старанність у виконанні, бездоганне зовнішнє оформлення. Захист звіту впевнений і аргументований.	90 ... 100	
Студент повністю виконав програму практики, звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики. Основні положення звіту достатньо обґрунтовані, незначне порушення послідовності. Достатня старанність у виконанні, добре зовнішнє оформлення. Захист звіту аргументований, але з деякими неточностями у другорядному матеріалі.	82 ... 89	
Студент повністю виконав програму практики, звіт відповідає вимогам програми практики, але має деякі неточності. Основні положення звіту обґрунтовані, незначне порушення послідовності. Достатня старанність у виконанні, добре зовнішнє оформлення. Захист звіту аргументований, але з деякими неточностями, які студент сам виправляє.	74 ... 81	
Студент повністю виконав програму практики, звіт відповідає вимогам практики, але має неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту з незначними помилками, які студент сам виправляє з допомогою викладача.	64 ... 73	

1	2	3
Студент повністю виконав програму практики, звіт відповідає вимогам практики, але має неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту зі значними помилками, які студент сам виправляє з допомогою викладача.	60 ... 63	
Студент виконав програму практики (більше 50%), звіт відповідає вимогам програми практики, але має значні неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту з великими помилками і прогалинами, які студент не може виправити.	37 ... 59	Можливістю повторного складання
Студент частково виконав програму практики (менше 50%), і представив звіт поганого зовнішнього оформлення. Захист звіту з великими помилками і прогалинами, які студент не може виправити.	1 ... 36	Обов'язковим повторним проходженням практики

Студент у визначені строки здає на кафедру підписаний керівником практики від підприємства та завірений печаткою звіт. Захист звіту здійснюється з обов'язковою присутністю студента після перевірки роботи керівником практики від університету.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5.1. Базова література

1. Банківська безпека : навч. посіб. для студентів ВНЗ, / М. Г. Марич, М. П. Федішин, Д. Д. Полагнин ; М-во освіти і науки України, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. 197 с.

2. Захарченко П. В., Гриценко М. П. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Бердянськ ; Мелітополь : Вид. будинок Мелітоп. міськ. друк., 2018. 223 с.

3. Страхування : підручник : [для студентів екон. спец., аспірантів, викладачів ВНЗ, робітників страх. компаній / Колупаєва І.

В. та ін.] ; за ред. І. В. Колупаєвої ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Харків. торг.-екон. ін-т. Харків : Стильна типографія, 2018. 741 с

4. Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Ливдар М. В. Фінанси : навч. посіб. Львів : Простір «М», 2018. 297 с.

5.2. Допоміжна література

5. Алексеев І. В. Фінансовий аналіз: техніка розрахунків та моделювання економічних ситуацій : навч. посібник / І. В. Алексеев, А. С. Мороз, Є. М. Романів, І. Б. Хома. Львів : Бескид Біт, 2003. 152 с.

6. Аналіз діяльності комерційного банку : навч. посібн. / За ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : Рута, 2001. 384 с.

7. Банківські операції : підручник / за ред. А. М. Мороза. 2-е вид., виправл. і доп. К. : КНЕУ, 2002. 476 с.

8. Бюджетна система: тенденції розвитку / [Корнилюк А. В. та ін. ; під ред. В. М. Мазярчука]. Київ : Лопатін О. О., 2019. 382 с.

9. Васюренко О. В., Волохата К. О. Економічний аналіз діяльності комерційних банків : навч. посіб. К. : Знання, 2006. 463 с.

10. Горбач Л. М. Страхова справа : Навч. посібник. 2-е вид., виправл. Київ : Кондор, 2003. 252 с.

11. Економіко-корпоративні основи підприємств / В. І. Павлов, І. І. Пилипенко, Н. В. Павліха, І. С. Скороход, О. Я. Кравчук, О. А. Мишко : навч. посібн. К. : ІВЦ Держкомстату України, 2005. 378 с.

12. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : практикум. М-во освіти і науки України, Вінниц. нац. техн. ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2017. 142 с.

13. Журавльова Т. О., Дем'янчук М. А. Страхування : навч. посіб. Одеса : Освіта України, 2017. 318 с

14. Загорський В. С. Бюджетна система та оподаткування в Україні : проблеми розвитку : Монографія. Харків : ВД "ІНЖЕК", 2008. 288 с.

15. Калініченко Л. Л. Банківська система : навч. посіб. ; М-во освіти і науки України, Укр. держ. ун-т залізн. трансп. Харків : УкрДУЗТ, 2015. 250 с.

16. Карась П. М., Приходько В. Н., Пашенко О. В., Гришина Л. О. Банківська система : навч. посіб. Херсон : Олді-плюс, 2015. 291 с.

17. Ковальчук Н. О., Гаватюк Л. С., Єрміїчук Н. І. Фінансовий аналіз : навч. посіб. : [для студентів екон. спец., аспірантів, викладачів та працівників фін. служб підприємств] /; М-во освіти і науки України, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці : Рута, 2019. 336 с.

18. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз : підруч. для

студентів вищ. навч. закл. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 535 с.

19. Проць Наталія Василівна. Бюджетна система : навч. посіб. Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т економіки та упр., Каф. фінансів, банк. справи та страхування. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 265 с.

20. Цал-Цалко, Ю. С., Мороз Ю. Ю., Суліменко Л. А. Фінансовий аналіз : підручник. М-во освіти і науки, молоді та спорту України, М-во аграр. політики та продовольства України, Житомир. нац. агрокол. ун-т. Вид. 5-е, допов. Житомир : Рута, 2012. 608 с.

5.3.Електронні джерела

21. Статистика Національного банку України / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/statistic>

22. Офіційний портал Державна фіскальна служба України. Податки, збори, платежі. URL: <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/>

23. Звіт про використання бюджетних коштів / Урядовий портал URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/byudzhzet>

24. Державний бюджет / Міністерство фінансів України URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/borg>

25. Економічна статистика / Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

26. Законодавство України / Верховна рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index><http://zakon.rada.gov.ua/laws>

27. Бюджетний кодекс України : Кодекс від 08.07.2010. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

28. Податковий кодекс України : Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

29. Офіційний портал Державного казначейства України URL: www.treasury.gov.ua

30. Офіційний сайт Головного Контрольно-ревізійного управління України. URL: www.dkrs.gov.ua

31. Статистичні та інформаційні матеріали Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: www.me.gov.ua

ТЕМАТИКА МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

Об'єкт дослідження – державні фінанси

1. Формування місцевих бюджетів в умовах децентралізації
2. Дохідна база державного бюджету України та шляхи її зміцнення
3. Фінансування освіти та шляхи його вдосконалення в Україні
4. Внутрішній державний борг і проблеми його обслуговування
5. Зовнішній державний борг України і проблеми його обслуговування
6. Міжбюджетні трансферти в контексті децентралізації владних повноважень
7. Бюджетне планування в системі місцевих фінансів та шляхи його вдосконалення
8. Фінансування соціального захисту населення : сучасний стан, шляхи покращення
9. Видатки бюджету на фінансування охорони здоров'я та їх оптимізація
10. Система видатків місцевих бюджетів та її розвиток
11. Формування дохідної бази місцевих бюджетів та шляхи її зміцнення
12. Державний фінансовий аудит в Україні та шляхи підвищення його ефективності
13. Державна фінансова інспекція України у системі державного фінансового контролю, її роль та шляхи розвитку.
14. Казначейське обслуговування Державного бюджету України за видатками загального фонду(спеціального фонду) та його вдосконалення
15. Адміністрування податків з юридичних (фізичних) осіб та його удосконалення
16. Податки на майно та їх роль у формуванні доходів бюджету
17. Місцеві податки і збори та їх роль у формуванні доходів місцевих бюджетів
18. Податок на додану вартість як фіскальний інструмент держави
19. Податок на прибуток підприємств та його роль у формуванні доходів держави і суб'єктів господарювання
20. Податок на доходи фізичних осіб та його роль у формуванні доходів місцевих бюджетів

- 21.Єдиний податок та його роль у формуванні доходів бюджету
- 22.Митне оподаткування та його роль у формуванні доходів бюджету
- 23.Система державного фінансового контролю в Україні та шляхи підвищення його ефективності
- 24.Контроль органів державної фіскальної служби у сфері оподаткування доходів фізичних осіб та його вдосконалення
- 25.Державний борг України та способи управління ним
- 26.Фінансово-економічні засади розвитку житлового будівництва в Україні
- 27.Реформування пенсійної системи України в контексті забезпечення економічної безпеки в соціальній сфері
- 28.Формування та забезпечення інвестиційно-інноваційної безпеки держави в умовах трансформаційних процесів
- 29.Оцінювання інвестиційної привабливості галузей економіки України
- 30.Фінансове забезпечення підприємств комунальної форми власності

Об'єкт дослідження – підприємство

1. Фінансова стратегія підприємства: розробка та реалізація
2. Проблеми управління фінансами підприємств у сучасних умовах та шляхи їх вирішення.
3. Особливості управління фінансами товариств з обмеженою відповідальністю (акціонерних товариств, малих підприємств)
4. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва та його вплив на господарську діяльність
5. Фінансовий стан підприємства, його оцінка та шляхи поліпшення
6. Фінансова стійкість підприємства та її забезпечення
7. Джерела фінансування підприємства та оптимізація структури капіталу
8. Антикризове фінансове управління підприємством
9. Діагностика фінансового стану підприємства
- 10.Капітал підприємства: джерела його формування та напрями оптимізації
- 11.Управління грошовими потоками підприємства
- 12.Лізинг і його роль у формуванні основних засобів підприємства

- 13.Управління фінансовими ризиками підприємства
- 14.Фінансове забезпечення розвитку малого підприємництва
- 15.Рентабельність підприємства та шляхи її підвищення
- 16.Інвестиційні проекти та методи оцінки їх ефективності
- 17.Оподаткування прибутку підприємств та його роль в регулюванні фінансово-господарської діяльності
- 18.ПДВ та його вплив на господарську діяльність підприємства
- 19.Прямі податки та їх вплив на фінансово-господарську діяльність підприємств
- 20.Інвестиційні проекти та методи оцінки їх ефективності
- 21.Управління кредиторською та дебіторською заборгованістю на підприємстві
- 22.Управління формуванням та використанням доходів підприємства.
- 23.Контролінг витрат та його роль у прийнятті фінансових рішень
- 24.Цінова політика підприємства та її вплив на формування доходів
- 25.Фінансові ресурси підприємства, їх розміщення та ефективність використання.
- 26.Фінансовий контролінг як імператив корпоративного управління
- 27.Механізм антикризового фінансового управління на підприємстві.
- 28.Фінансовий механізм забезпечення рентабельної роботи підприємства.
- 29.Фінансування поточної діяльності підприємства.
- 30.Фінансові аспекти управління експортно-імпортними операціями підприємств.
- 31.Фінансова рівновага на підприємстві та форми її забезпечення.
- 32.Управління активами підприємства
- 33.Управління оборотним капіталом підприємства
- 34.Прогнозування банкрутства та розробка антикризової програми підприємства.
- 35.Управління джерелами фінансування суб'єкта господарювання (підприємства).
- 36.Управління платоспроможністю підприємства (на прикладі окремих сфер діяльності).
- 37.Управління позиковим капіталом підприємства.

38. Система управління витратами підприємства та обґрунтування проекту її вдосконалення
39. Система фінансового планування та прогнозування діяльності суб'єктів господарювання.
40. Фінансове планування та контроль за фінансово-господарською діяльністю на підприємстві.
41. Фінансові аспекти формування необоротних активів підприємства.
42. Формування та управління ціновою політикою суб'єктів господарювання (підприємства).
43. Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення.
44. Поточне фінансове планування на підприємстві.
45. Стратегічне фінансове планування на підприємстві
46. Управління борговими зобов'язаннями підприємств.
47. Управління прибутком підприємства.
48. Комплексне управління активами та пасивами підприємства.
49. Формування системи антикризового управління підприємством.
50. Запобігання банкрутству в системі антикризового управління підприємством.
51. Управління фінансовою санацією на підприємстві.
52. Санаційна спроможність підприємства.
53. Формування системи раннього попередження банкрутства підприємства.
54. Реструктуризація підприємства в системі антикризового управління.
55. Система антикризового інноваційного управління підприємством.
56. Фінансове оздоровлення (санація) підприємства в умовах кризи.
57. Фінансовий контролінг в системі антикризового управління підприємством.
58. Управління інвестиційними ризиками підприємства.
59. Управління фінансовими інвестиціями підприємств.
60. Управління фінансами підприємств з іноземними інвестиціями.

Об'єкт дослідження – комерційний банк

1. Управління зобов'язаннями комерційного банку.
2. Управління кредитним портфелем комерційного банку.
3. Управління депозитним портфелем комерційного банку.
4. Управління ліквідністю комерційного банку.
5. Управління активними операціями комерційного банку.
6. Управління фінансовими результатами комерційного банку.
7. Управління інвестиційним портфелем комерційного банку:
теорія, методика, практика
8. Управління конкурентоспроможністю комерційного банку в сучасних умовах
9. Власний капітал банку: способи його формування та роль
10. Банківське обслуговування малого та середнього бізнесу
11. Кредитна політика банку та механізми її реалізації
12. Депозитна політика банку та механізм її реалізації
13. Факторингові послуги банків та проблеми їх розвитку в Україні
14. Лізингові послуги банків та проблеми їх розвитку в Україні
15. Фінансова стійкість комерційного банку: проблеми забезпечення і управління
16. Банківські послуги з кредитування фізичних осіб: проблеми та перспективи розвитку.
17. Оцінки вартості комерційного банку
18. Антикризове фінансове управління у комерційному банку
19. Особливості і напрями проведення фінансової санації комерційного банку.
20. Фінансові ризики комерційного банку і управління ними.
21. Довгострокове кредитування населення: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні
22. Формування кредитно-інвестиційного потенціалу банків України
23. Маркетингова стратегія банку
24. Розвиток систем дистанційного банківського обслуговування клієнтів
25. Іпотечне кредитування та його розвиток в Україні
26. Споживче кредитування та його розвиток в Україні
27. Стан та перспективи розвитку банківських послуг в Україні

28.Грошово-кредитна політика НБУ у системі державного регулювання економіки

29.Становлення та розвиток системи гарантування вкладів в Україні

30.Платіжна система України: проблеми та перспективи розвитку

Об'єкт дослідження – страхова компанія

1. Страхування майна громадян: проблеми та перспективи розвитку

2. Фінансова надійність страховика та методи її забезпечення

3. Управління фінансовою діяльністю страховика

4. Прибуток страхової компанії та його оподаткування

5. Управління грошовими потоками страхової компанії

6. Управління страховими резервами страхової компанії

7. Фінансове планування, бюджетування та контролінг діяльності страхової компанії

8. Проблеми управління фінансами страхових організацій.

9. Проблеми забезпечення платоспроможності страхових компаній.

10.Управління інвестиційним портфелем страхової компанії

11.Формування фінансового потенціалу страхової компанії

12.Формування політики перестраховування страховика

13.Стратегічний менеджмент страхової компанії

14.Системний менеджмент в страховій компанії

15.Методологія оцінки ризиків у страхуванні життя

16.Страхування автотранспортних засобів (авто-каско) та його розвиток в Україні

17.Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів та його розвиток в Україні

18.Сучасний стан страхового ринку України та напрямки покращення фінансової надійності страхових компаній

19.Ринок перестраховування України: проблеми та перспективи розвитку

20.Ринок страхових послуг в Україні: тенденції та перспективи розвитку.

21.Ринок страхування життя і перспективи його розвитку в Україні

22.Особисте страхування та чинники його розвитку в Україні.

23. Фінансова безпека страховика та методи протидії страховому шахрайству
24. Медичне страхування в Україні: проблеми та перспективи розвитку
25. Світовий ринок перестраховання: сучасний стан та тенденції розвитку
26. Сучасні тенденції та проблеми розвитку добровільних видів страхування .
27. Проблеми та перспективи розвитку особистого страхування в Україні.
28. Проблеми та перспективи страхування життя в Україні.
29. Сучасний стан та перспективи розвитку страхування туристів.
30. Рейтингова оцінка діяльності страхових компаній в страховій організації.

Об'єкт дослідження – фінансовий ринок (сегменти фінансового ринку, фінансові послуги)

1. Перспективи функціонування фондових бірж на фондовому ринку в Україні
2. Ринок фінансових послуг України: проблеми та перспективи розвитку
3. Фінансові посередники, та їх вплив на розвиток інвестиційної діяльності в Україні.
4. Грошово-кредитний ринок України: кризові явища та шляхи їх подолання.
5. Тенденції, проблеми та перспективи розвитку фондового ринку в Україні.
6. Валютний ринок України: тенденції, проблеми та перспективи розвитку.
7. Дослідження механізму функціонування ринку FOREX.
8. Фінансові послуги на ринку цінних паперів: проблеми та перспективи розвитку.
9. Фінансові послуги на ринку капіталів: проблеми та перспективи розвитку в Україні.
10. Фінансові послуги на валютному ринку: проблеми та перспективи розвитку в Україні.
11. Розвиток інструментів фондового ринку: світова та українська практика.
12. Особливості і сучасні проблеми функціонування ринку золота

13. Ринок акцій в Україні: формування, сучасний стан, перспективи розвитку.
14. Інфраструктура фондового ринку: сучасний стан та перспективи розвитку.
15. Міжнародні фондові ринки на сучасному етапі
16. Фондовий ринок України та його роль у залученні іноземних інвестицій.
17. Кредитні спілки на ринку фінансових послуг України
18. Сучасний стан та перспективи розвитку недержавного пенсійного страхування.
19. Інвестиційні фонди на ринку цінних паперів.
20. Похідні фінансові інструменти: світовий досвід та їх використання в Україні.
21. Сучасний стан інвестиційної сфери України і перспективи розвитку
22. Управління діяльністю фінансових посередників.
23. Шляхи подолання фінансової кризи: досвід розвинутих країн і Україна.
24. Глобалізація фінансових ринків та її вплив на розвиток банківської системи України.
25. Розвиток біржової торгівлі цінними паперами в Україні
26. Брокерська діяльність на ринку цінних паперів
27. Регулювання руху капіталів України на сучасному етапі
28. Технічний аналіз та можливості його застосування на фондовому ринку України
29. Фундаментальний аналіз та його значення на фінансовому ринку
30. Фондовий ринок України та його роль у залученні іноземних інвестицій
31. Особливості функціонування платіжних систем України та їх вплив на розвиток економіки
32. Міжнародні фондові ринки на сучасному етапі розвитку
33. Управління рухом грошових потоків корпорації на фінансовому ринку.
34. Дилерські фірми на фінансовому ринку.
35. Українські фондові індекси: особливості формування

Приклад оформлення титульної сторінки

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Національний університет водного господарства та природокористування
Кафедра фінансів і економіки природокористування

ЗВІТ З ВИРОБНИЧОЇ І ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ НА ПРИКЛАДІ „назва бази практики”

[Печатка бази практики]

Виконав(ла):
магістрант(ка) факультету економіки
та підприємництва спеціальності
072 „Фінанси, банківська справа та
страхування” V курсу, __ групи
Прізвище, ім'я по-батькові

Звіт перевірено:

Керівник від бази практики _____
(підпис, дата, посада, прізвище ім'я по-батькові)

Керівник від університету _____
(підпис, посада, прізвище ім'я по-батькові)

Залікова оцінка з практики _____
(прописом)

„___” _____ 20__ р.

Рівне – 20__ р.